

โครงการ “ส่งเสริมสุขภาพพืชร่วมยางลดค่าใช้จ่ายครัวเรือน”

ผศ.กำไล สมรักษ์*

อ.สุดา ใจห้าว*

อ.เสาวณีย์ ไชยวารณ*

*อาจารย์ประจำสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ความเป็นมาและความสำคัญ

บ้านไสส้าน ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลเขาขาวอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 229 ครัวเรือน ประชากร ทั้งหมด 785 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 410 คน (ร้อยละ 52) เพศชาย 378 คน (ร้อยละ 48) จำแนก กลุ่มอายุ พบว่า อายุ 15-59 ปี มากที่สุด จำนวน 485 คน นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.08 และศาสนา คริสต์ ร้อยละ 1.92 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยาง จำนวน 200 ครัวเรือน (ร้อยละ 66.89) ปลูกพืช เจริญเดี่ยวมีรายได้ทางเดียว ไม่มีอาชีพเสริม

มีผู้ป่วยโรคความดันเรื้อรังไม่ติดต่อ และผู้สูงอายุรวม 273 คน พิการ 15 และติดยาเสพติด 83 คน ร้อยละ 95 ผู้ป่วยเหล่านี้ไม่สามารถสร้างรายได้ ผู้ดูแลขาดรายได้ โดยเฉลี่ยหนี้สินในครัวเรือน 200,000 บาท/ ครัวเรือน จากการสำรวจพบว่าบ้านไสส้านมีทุนและศักยภาพทั้งในส่วนของบุคคล เช่น วิทยากรเกี่ยวกับการ พัฒนาที่ดิน การบำรุงดิน ทำปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมัก มีกลุ่มการปลูกพืชร่วมยาง

ทางสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เห็นถึงผลกระทบของปัญหาารายรับไม่พอกับ รายจ่าย จึงทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ให้มีความเข้มแข็งยั่งยืน อนุรักษ์ดิน ฟื้นฟู สิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ เพิ่มสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยจัดโครงการเรียนรู้การปลูกพืชร่วมยางในรูปแบบกลุ่มเน้นมีส่วนร่วม ขายผลผลิตร่วมกัน นำเงินกำไรที่ได้มาปันผลให้แก่สมาชิกกลุ่ม ภายใต้การสนับสนุนของภาคีเครือข่าย

ระยะเวลา: 1 ตุลาคม 2566 - 30 กันยายน 2567

กลุ่มเป้าหมาย:

1. คณะทำงาน จำนวน 15 คน
2. เกษตรกรชาวสวนยางพารา จำนวน 80 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน:

1. จัดตั้งคณะทำงาน ประชุมชี้แจงโครงการและคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย
2. ค้นหาต้นทุนในชุมชนและกำหนดแนวปฏิบัติ
3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การปลูกพืชร่วมยาง
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การอนุรักษ์ดิน ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ เพิ่มสิ่งแวดล้อมที่ดี
6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การลดค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นด้วยการทำบัญชีครัวเรือนแบบง่าย
7. ติดตามประเมินผลกลุ่มอาชีพและมอบรางวัลเพื่อการยกย่องให้กับบุคคลต้นแบบ

ผลลัพธ์:

1. สมาชิกกลุ่มมีความรู้และทักษะ เรื่อง การปลูกพืชรวมยาง การจัดทำบัญชีรับจ่ายแบบง่าย การจัดการข้อมูลช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการสร้างเสริมสุขภาพ เรื่อง การทำปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมัก ร้อยละ 70
2. สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70
3. สมาชิกกลุ่มมีรายจ่ายลดลง ร้อยละ 70
4. เกิดพืชแซมร่องยางอย่างน้อย 5 แปลง คือ สละอินโด ผักเขลียง ต้นจำปา ขิงข่า มังคุด
5. เกิดบุคคลต้นแบบ อย่างน้อย 10 คน

ผลกระทบ: เพิ่มคุณภาพชีวิต ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดการใช้สารเคมี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง:

1. คณะกรรมการชุมชนบ้านไสส้าน
2. การยางแห่งประเทศไทย
3. สหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เกษตรอำเภอยางชุมน้อย
5. พัฒนาชุมชนยางชุมน้อย
6. พาณิชยจังหวัดนครศรีธรรมราช
7. สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

แหล่งทุน: สำนักสร้างสรรค์โอกาส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ